



UITWEG

INFOBULLETIN

KAIROS-SABEEL NEDERLAND

MEI 2018 ---- NUMMER 16

JIJ STAD VAN VREDE EN GERECHTIGHEID

Wat is er geworden van die stad op de berg, die eeuwenlang pelgrims heeft bewogen tot bezinning en inspiratie en een tocht te voet, te paard en nu vliegenderwijs?

Die stad, waar de Psalmen zo uitbundig en enthousiast over zingen. Die stad waar gelovigen in de naam van Jahweh, God of Allah juridische claims op vestigen en bereid zijn daarvoor met bloed te betalen. Jeruzalem, Jeruzalem, jij stad van vrede en gerechtigheid...

Het lijkt wel of clowneske, op macht en geld beluste mannen – het zijn bijna nooit vrouwen, maar dat terzijde – haar maken tot ding om te hebben, tot iets om je wil op te leggen, om de ander te vernederen.

Dagelijks wordt getreiterd met de pistoolmitrailleur in de aanslag, worden mensen ontmenselijkt, wordt bedreigd met terreur. Het is om moedeloos van te worden of je nu van joodse komaf bent, christelijke wortels hebt of in een moslimgezin bent opgegroeid. Het ene volk is kennelijk veroordeeld om te heersen over het andere.

Toch is er een wenkend perspectief. Immers, hebben niet de Verenigde Naties plannen tot in detail

klaarliggen om de stad weer tot rust te brengen? Het oostelijk deel wordt voor de een de hoofdstad en het westelijk deel voor de ander, de Oude Stad voor allen tegelijk onder altoos internationaal democratisch bestuur met roulerende burgemeesters van wisselende signatuur. Het ligt allemaal op tafel en het kan ook, als je maar wilt.

Macht leidt in mensenhanden vaak tot grote narigheid. Er is ook een andere macht en wel die van Pasen, die beroert het mensenhart, leidt tot compassie, ziet op gerechtigheid. Een macht, die leidt tot bekering, tot hernieuwing en tot inspiratie. Voor velen is dat een bron om hoop uit te putten.

Geduld is geen eigenschap van ons hijgerig tijdperk, waarin we alles willen hebben en wel meteen. Ik wens de bewoners van Het Land dat ze, gemotiveerd door wat het Paasfeest ons zegt, over de Muur heen zoeken naar wegen om elkaar te ontmoeten, elkaar recht in de ogen te zien en te werken aan vrede en gerechtigheid.

Het is nooit te laat om er mee te beginnen.

Kees Blok

Voorzitter Kairos-Sabeel Nederland

DRIEBERGEN LEEST BRUEGGEMANN

In Driebergen zijn we in eind 2017 de uitdaging aangegaan die Walter Brueggemann ons stelde in zijn boek *Uitverkoren volk?* Het verscheen in september 2017 bij Boekencentrum.

In dit boek gaat de oudtestamenticus, die een lange staat van dienst heeft, vooral exegetisch in op vier thema's:

1. bijbellezen met het oog op het Israëliisch-Palestijns conflict,
2. uitverkoren volk,
3. heilig land
4. zionisme.

Zoals uit het eerste thema al blijkt, is het geen taaie opsomming van bijbelwetenschappelijke kennis of een volledige reeks van relevante bijbelteksten. Zijn exegetische insteek dient een hermeneutisch doel, wat wil zeggen: hoe worden bijbelteksten in het conflict verstaan en hoe terecht is dat eigenlijk? Brueggemann focust hierbij op het gebruik van teksten en thema's ter legitimering van onderdrukking van en geweld tegen Palestijnen.

We hebben vier avonden met z'n tienden gehad, mensen van de protestantse gemeente met uiteenlopende opvattingen en gevoelens, variërend van betrokkenheid bij tot behoorlijk kritisch tegenover het huidige Israël. Bij sommigen was aanvankelijk dan ook wat watervrees. Maar gaandeweg kwamen we erin. 'Fijn dat we er in een goeie sfeer als gemeenteleden over konden spreken' schreef iemand die eigenlijk niet had willen komen. 'De avonden heb ik als positief ervaren' merkte een ander op. En bespiegelend concludeerde een derde: 'Er is behoefte bij kerkmensen aan duidelijkheid over de situatie in Israël/Palestina.'

Hoopvolle verhalen nodig

Dit laatste raakt aan wat de groep als beperking ervoer bij Brueggemann. Hij is en blijft een oudtestamenticus, weliswaar gedreven en 'met het oog op'. Maar mijn groep had nog meer behoeftes. De eerste is informatie over de actuele situatie en recentere geschiedenis. Die geeft bijbeluitlegger Brueggemann uiteraard niet. Het vraagt dus van de

gespreksleider een behoorlijke kennis van zaken. Daarnaast had mijn groep behoefte aan hoopvolle, concrete verhalen die ze niet in het boekje vonden. Die hebben we samen gedeeld. Dat er op het grondvlak bruggen gebouwd worden tussen Israëli's en Palestijnen is lang niet overal bekend. Dat christen-Palestijnen daarin nogal eens een rol spelen evenmin.

In al zijn gematigde evenwichtigheid kan Brueggemann helder uit de hoek komen. Hij schudt een aantal vanzelfsprekendheden op als het bed waarin je te lang gelegen hebt. De verwarring die dat kan geven, veroorzaakte opmerkingen als: 'is dit niet wat eenzijdig' of 'vind ik dit wel verbindend in het conflict'. Kortom, de juiste vragen kwamen naar boven. Het ging er niet meer om of we het eens waren met Brueggemann, maar hoe we onszelf tegenkomen in het betreffende conflict én in onze eigen context. Het is aan Brueggemann te danken dat we een stapje verder gekomen zijn in onze bewustwording.

Geen discussie maar dialoog

Nu ik het boekje niet alleen heb mee-vertaald, maar ook als gespreksleider gebruikt, kan ik kerken alleen maar aanraden om ermee aan de slag te gaan. De vier programma's hoef je niet letterlijk te volgen, maar de gebeden alleen al hielpen ons de goede toon te vinden.

Daarom nog twee citaten: 'Ik vond het goede avonden en het boekje heeft me nieuwe richting gegeven aan mijn standpunt.' En: 'Het kader doet goed: een lied, een gebed, een tekst – dat heeft de toon gezet van luisteren naar elkaar, geen discussie maar dialoog. De persoonlijke verhalen van ontmoetingen met Israëli's en Palestijnen maakten het leed aan deze mensen voelbaar. De verhalen van hoop zijn heel belangrijk.'

Hans Baart, predikant Protestantse Gemeente Driebergen Wijkgemeente Catharijne





12 mei 2018: manifestatie 'Zeventig jaar Nakba' in Rotterdam

Op 14 mei a.s. is het 70 jaar geleden dat zionistische leiders ertoe overgingen om eenzijdig de staat Israël uit te roepen. Ongetwijfeld zal dit gebeuren wereldwijd op uiteenlopende manieren gevierd worden. Voor de Palestijnen betekende dit een ramp, een zoveelste Nakba in hun veel langere geschiedenis met de zionisten en de koloniale politiek die daaraan ten grondslag ligt. Het breed samengestelde platform Rotterdam voor Gaza heeft het initiatief genomen tot het organiseren van een manifestatie. Daar doen veel organisaties aan mee, waaronder Kairos-Sabeel Nederland.

De Nakba laat zich nog dagelijks voelen: de honderdduizenden Palestijnse vluchtelingen wordt hun recht op terugkeer onthouden, Palestijns land en bezit wordt hen nog steeds ontnomen, hun huizen verwoest, hun geschiedenis in en met het land zoveel als mogelijk uitgewist. Het neokoloniale project dat Israël heet nadert zijn feitelijke voltooiing: de Palestijnen in Gaza en de Westbank lijden onder een genadeloze militaire bezetting, terwijl joodse kolonisten zich ongestraft steeds meer Palestijns land toe-eigenen. Niets wijst erop dat Israël van plan is de bezetting op te heffen; haar politieke 'vrienden' in Europa en de V.S. zijn vooralsnog niet genegen om Israël te dwingen zich te houden aan de regels van het internationale recht en om de zelfs door Israël onderschreven mensenrechten na te leven ook als het de behandeling van Palestijnen betreft.

Een van de manieren waarop Israël probeert om de hoop op een leefbare toekomst voor het Palestijnse volk te vernietigen betreft de behandeling van Palestijnse kinderen in Israëlische gevangenissen. Een generatie jonge Palestijnen wordt hierdoor ernstig gemolesteerd, raakt getraumatiseerd en dreigt bij voorbaat monddood gemaakt te worden. Nachtelijke arrestaties met veel militair vertoon, gebruik van fysiek en mentaal geweld, bedreigingen,

vernederingen, verhoren zonder advocaat en zonder ouders zijn een paar voorbeelden van de drukmiddelen die daarbij door de joodse staat Israël worden ingezet.

Tijdens de manifestatie op 12 mei richten wij hierop onze aandacht; niet alleen op deze behandeling van de kinderen, maar ook op de rehabilitatie van getraumatiseerde Palestijnse kinderen en het werk van de kindercoalitie. Ondanks alle vernederingen en slagen die de Palestijnse bevolking dagelijks ondergaat, blijkt haar veerkracht ongebroken, al wordt het de Palestijnen steeds moeilijker gemaakt om te volharden in geweldloze manieren van verzet. Wij nodigen u uit deel te nemen aan de manifestatie als een antwoord op het appèl dat Palestijnen bij herhaling op ons doen: laat je stem horen, toon je solidair.

De manifestatie op zaterdag 12 mei vindt plaats op allerlei locaties in Rotterdam, o.a. in de Pauluskerk, en duurt van 13:00 tot 18:00 uur. Ook Kairos-Sabeel Nederland verzorgt een presentatie.

Voor alle informatie: onze website kairos-sabeel.nl, docp.nl of het Facebookevenement 70 Jaar Nakba van Rotterdam voor Gaza.

Jan den Hertog

UITWEG per mail en meer levens?

Voor mensen die er de voorkeur aan geven UITWEG (ook) per mail te ontvangen, kan dat vanaf dit nummer. Interesse? Laat het even weten via uitwegkairossabeel@gmail.com

De papieren UITWEG blijft gewoon bestaan, vooral omdat we geloven dat drukwerk veel meer levens heeft dan email: UITWEG op je tafel maakt dat mensen op bezoek bij jou, er even in bladeren, je kinderen bijvoorbeeld. Zo kun je dan in gesprek raken. Anderen leggen hem op de leestafel van de kerk, als ze UITWEG uit hebben. Of geven hem door aan geïnteresseerde vrienden.

Kortom: geef uw UITWEG meer levens!

Israël-Palestina op school bespreken

De documentaire *My Neighbourhood (Movies that Matter)* was het begin: Jacomijn Steen van Kairos-Sabeel Noord-Nederland zag hem en dacht: die zou je op een school kunnen laten zien. Hij gaat over een Palestijnse jongen die in Oost-Jeruzalem in de wijk Sheikh Jarrah woont. Zijn familie moet de helft van hun huis afstaan aan Joodse kolonisten. Samen met andere bewoners begint hij een protest, waarbij ze tot hun verbazing gesteund worden door Joodse Israëliërs.

Twee van ons gingen naar het Lauwers College in Buitenpost. Via de directeur kwamen Jacomijn en Adrie Minnaard in contact met de geschiedenis-godsdienst leraar. Hij wilde de documentaire niet alleen laten zien, maar het meteen breder opzetten. In elke klas drie lessen, waarvan hij één introductie les zou geven met achtergrondinformatie en wij twee lessen: één met verhalen over onze eigen ervaringen, de tweede de documentaire.

In november/december 2017 hebben we dit in acht klassen (5 havo, 5/6 vwo) gedaan.

We maakten een PowerPointpresentatie over onze eigen ervaringen in Israël en Palestina: de bekende vier kaartjes vanaf 1947 tot heden, waarop duidelijk te zien is dat er steeds minder Palestijns gebied is. Aan de hand van plaatjes en filmfragmenten lieten we zien hoe deze verandering in de praktijk tot stand kwam en nog steeds doorgaat.

Natuurlijk ging het ook over mensenrechten en over kinderen die in bezet gebied wonen, over de muur en de invloed daarvan op het dagelijks leven. Als introductie op de documentaire vertelden we over Israëlische vredes- en mensenrechtenorganisaties.

De eerste les was spannend. Een 5 havo klas met 31 jongens en meisjes: hoe reageren die? Al heel snel werd duidelijk dat er volop aandacht was. Op onze vraag naar een reactie kwam niet veel meer naar voren dan: hier weten we eigenlijk niets van, je hoort

De werkgroep Kairos-Sabeel Noord-Nederland is een klein groepje mensen dat zich betrokken voelt bij Israël en Palestina. Soms doen we een gezamenlijke activiteit, maar ook individueel laten we van ons horen. Dat kan zijn door het geven van presentaties over onze ervaringen in Israël en Palestina bij vrouwengroepen zoals Passage, Vrouwen van Nu en het Katholiek Vrouwengilde, bij ouderenbonden, een afdeling van een politieke partij. En nu ook op een school.

er nooit iets over. Ditzelfde beeld kregen we in elke volgende klas: veel aandacht, muisstil, weinig vragen. Toch werd erover nagepraat, want de docent kreeg na de eerste les de vraag of wij toch terugkwamen want ze wilden nog wel eens met ons in discussie.

In de tweede les met de documentaire, die ook weer met volle aandacht werd bekeken, was er tijd over voor iets anders. We hadden olijven, turks brood, olijfolie en za'atar meegenomen en over tafeltjes verdeeld zodat er groepjes ontstonden. Toen kwamen de gesprekken op gang. 'Hoe kan het dat we er hier zo weinig over weten? Waarom doen de Israëliërs dit? Hoe zit het dan met de verhalen uit de Bijbel? We hebben toch het Internationaal Gerechtshof in Den Haag met de uitspraken over de illegale muur? Waarom doet onze overheid niets? Wat goed om te horen dat er ook Joden zijn die het anders willen. Ik zou daar best naar toe willen om iets te doen.'

Maar ook: 'Voor mij hoeft het allemaal niet, ik ben er niet in geïnteresseerd. Waarom doen jullie dit eigenlijk?'

Ons antwoord op deze vraag was: Wij zijn er geweest, we hebben met de mensen gesproken en steeds weer werd er gezegd: 'Vertel onze verhalen door als jullie weer thuis zijn', daarom zijn we hier bij jullie.

Voor ons was het een bijzondere ervaring. Inmiddels hebben we contact met een andere school die ons uitnodigde om in het najaar een workshop te geven.

Jacomijn Steen en Adrie Minnaard
Contact: jacomijnsteen@gmail.com

Elke week gebeden van Sabeel

Al vele jaren bestaat de Wave of Prayer: de gebeden die tijdens de wekelijkse viering op het kantoor van Sabeel in Oost-Jeruzalem worden uitgesproken, gaan als een Wave of Prayer de wereld rond. Ze verschijnen ook elke week op onze website. Predikanten en kerken gebruiken ze voor een wekelijkse voorbede, u kunt ook zelf één ervan opschrijven in het voorbedenboek van uw kerk. Kijk op kairos-sabeel.nl bij Nieuws of mail naar UITWEG.